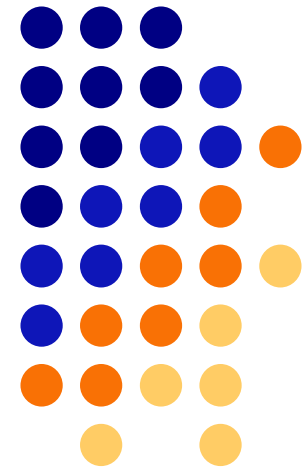
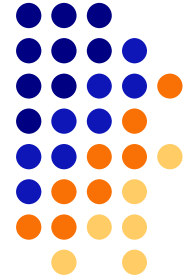

Oppimista verkostossa
- yliopisto-opettajien TVT-osaamista
kehittämässä

Vesa Korhonen,
Sarita Kaunisto-Laine
& Hanne Murto
VOPNet-hanke
Tampereen yliopisto

VOPNet?

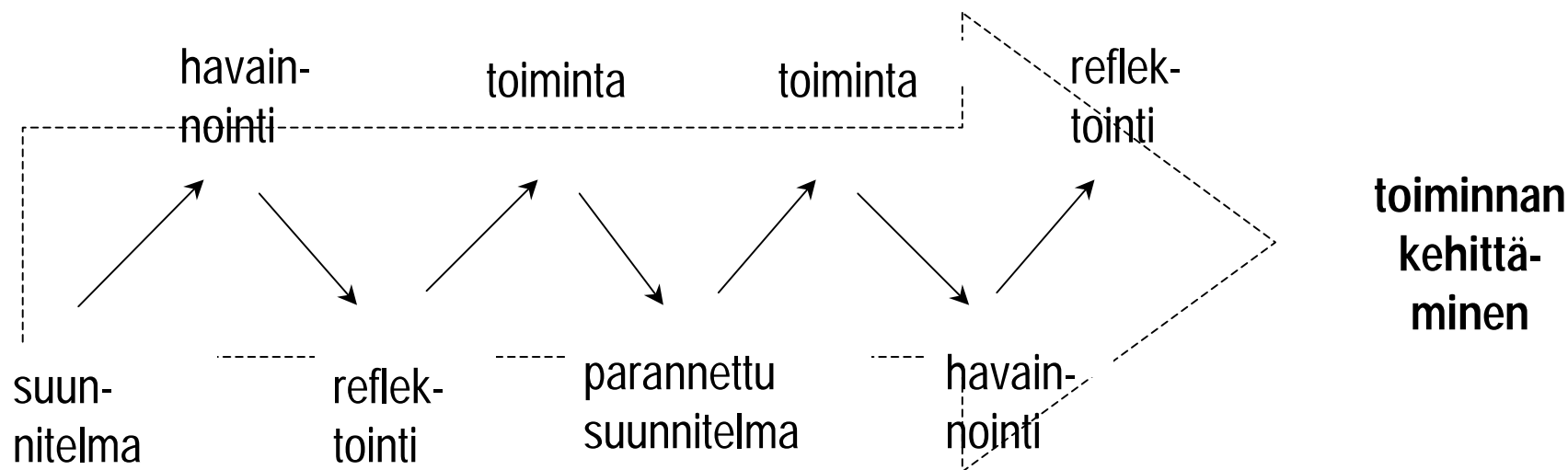
- VOPNet (*“verkko-opetuksen pedagogiikka ja kollegaverkosto”*) on virtuaaliyliopiston rahoittama kaksivuotinen Tampereen yliopiston kehittämis- ja tutkimushanke 2005-06, jossa tarkastellaan yliopisto-opettajan asiantuntijuutta ja osaamista tieto- ja viestintätekniiikan (TVT) opetuskäytössä.
- VOPNet:ssa ovat mukana Tampereen yliopiston opetuksen ja tutkimuksen kehittämissyksikkö, opettajankoulutuslaitos, kasvatustieteiden laitos ja opetusteknologiakeskus
- Hankkeessa on selvitetty Tampereen yliopiston opettajien TVT:n ja verkkojen opetuskäytön nykyhetken tilannetta ja tämän pohjalta on kehitelty kollegayhteistyöhön perustuvaa ohjausmallia toimintatutkimuksena.

Voidaanko kollegiaalisuutta ja yhteistoimintaa edistää akateemisissa työyhteisöissä ja kokevatko opettajat itse tämän toiminnan tarpeelliseksi heidän oman työnsä kehittämistä ajatellen?

Hankkeen eteneminen toimintatutkimuksena

1. vaihe : kartoitus TVT:n opetuskäytön ja yhteistoiminnan nykytilasta yliopistoyhteisössä (klk 2005)
2. vaihe: toimintamallin kehittäminen ja pilotointi (lv. 2005-06)
3. vaihe: kokemusten kokoaminen ja reflektio toimintamallista (klk 2006)
4. vaihe: mallin jatkokehittäminen (slk 2006)

Toimintatutkimuksen prosessikaavio
(muokattu Heikkinen & Jyrkämä, 1999)

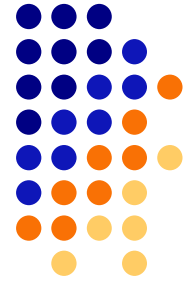
Havainnot TVT:n opetuskäytön ja kollegayhteistyön tilanteesta

- Toimintatutkimuksen **ensimmäinen vaihe** ja aineistonkeruu toteutettiin helmi-toukokuussa 2005.
 - Tampereen yliopiston henkilöstölle verkkokysely (74 vastaajaa).
 - Valikoidulle kohdejoukolle sähköpostihaastattelu, jossa tiedusteltiin tiedonhankkimisen ja yhteistyön muotoja TVT:n opetuskäytön alueella (17 vastaajaa).
 - TVT:a hyödyntävien opettajien henkilökohtaiset haastattelut (12 haastattelua).

- On menossa erilaisia pilottikokeiluja yksittäisissä opintojaksoissa ja verkkokurssien suunnittelu- ja toteutushankkeita. TVT:n opetuskäyttö ei ole kuitenkaan laajamittaisesti levinnyttä tai vakiintunutta, vaikka sen käyttö lisääntyykin koko ajan esim. perusopetuksessa.
- Haasteina ovat esim. vaihteleva sitoutuminen yksikkö- tai opettajatasolla sekä resurssipula.
- Suurin osa verkkokyselyn vastaajista (n. 43 %) ei kulu mihinkään tiimiin, missä kehitetään yhdessä TVT:n opetuskäytön taitoja, vaikka he edustavatkin TVT:aa hyödyntävää opettajakuntaa

Mentorointiryhmät osaamisen kehittämisen ja ohjauksen muotona

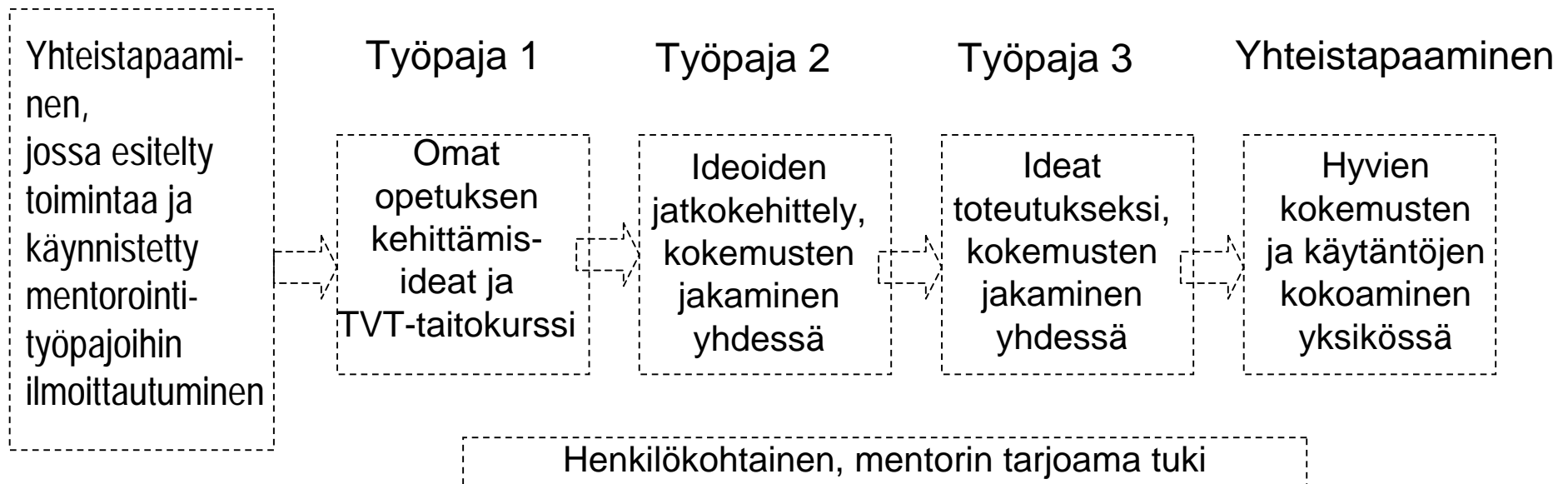

- Näiden tulosten ja havaintojen pohjalta käynnistettiin toimintatutkimuksen **toinen vaihe** lv. 2005-06:
 - Mentorointiin perustuvan ohjausmallin kehittäminen ja kokeilu kahdella pilottilaitoksella
- Levinson ym. (1978) luonnehtivat mentorointisuhdetta vaihtelevaksi muodoiltaan (muodollisesti tai epämuodollisesti syntynyt) ja noviisikollegan kehityksen kannalta tärkeäksi.
 - Ohjaussuhteen luonne ja tehtävä, jota se palvelee.
 - Mentori normaalisti ohjaa ja tukee nuorempaa ja antaa osaamisensa ja verkostonsa nuoremman käyttöön
 - Hierarkkinen kollegasuhte: ekspertti - noviisi
- Mahdollista myös valmentava ja kehittävä mentorointi: tiedollisen ja taidollisen osaamisen rakentaminen yhteistoiminnassa
 - Ryhmämentorointi ja sosiaalinen oppimisverkosto sosiaalisen oppimisen malleina (Poell ym. 2000; Higgins & Kram 2001)
 - Kollegaverkosto: vertaisryhmä tuen ja asiantuntijuuden välittäjänä
 - Tasa-arvoinen dialogi

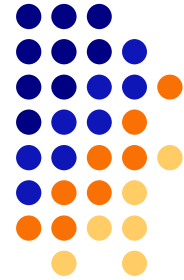
Toimintamalli - kehittäely ja pilotointi

- Hankkeen toisessa vaiheessa (syksy 2005- alkuvuosi 2006) on pilotoitu ryhmämentorointiin ja oppimisverkostoon perustuvaa toimintamuotoa
 - Toimijoiden kollegiaaliset vertaisryhmät (mentorointityöpajat)
 - Yhteistyörakenteiden ja käytänteiden kokeilu, TVT - koulutuksen integrointi oman opetuksen pedagogiseen kehittämiseen mentorointityöpajoissa

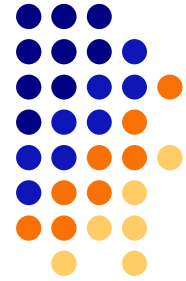

Kokemuksia työpajatyöskentelystä - kehittämiskohteita ja haasteita

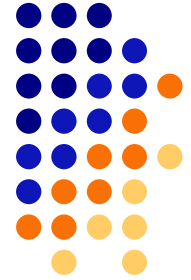
- Yliopistossa/organisaatiossa tapahtuneet isot muutokset lv. 2005-06
 - Mihin kaikkeen opettaja todellisuudessa voi käyttää aikaansa opetuksen ja tutkimuksen lisäksi?
- Työskentelyyn sitoutuminen
 - Vaatii omakohtaisen kenties akuutin oman opetuksen kehittämistarpeen, jota työpajoissa viedään ohjatusti eteenpäin
 - Pelkkä TVT-taitojen kehittämisen tarve ei riittävän motivoiva työpajoihin osallistumiseen
- Osallistujien erilaiset lähtötasot ja tarpeet
 - Miten aidosti tukea kollegiaalista jakamisen kulttuuria, kun TVT:n opetuskäyttö alueena osallistujille täysin / tai lähes täysin uusi?
 - Miten tarjota tietoa, jossa jokaiselle jotain uutta?
 - Teknisen kehittämisen ja taitojen omaksumisen nivominen vielä enemmän yhteen pedagogisen kehittämisen kanssa
 - Pitää olla myös valmis jakamaan ja pohtimaan, mitä annettavaa itsellä on muille / mitä haluaa antaa muille. ("win-win-periaate")
- Työpajoja vaadittaisiin sykleittäin, useana vuonna, jotta kokemusta kertyisi asteittain
- Onko opetus oikeasti "koskematon" alue, jota ei haluta / ei kuulu ruotia muiden kollegojen kanssa?

Kokemuksia työpajatyöskentelystä - onnistuneita kokemuksia

- Työpajatyöskentelyn aikana työstettiin TVT:a apuna käytettäviä kursseja tai niiden osia, jotka toteutetaan jo kevään 2006 aikana
 - Rohkeasti käyttöön uusia TVT-välineitä
 - Työpajoissa ja niiden välillä pohdittiin aidosti TVT-välineen / sovelluksen / järjestelmän tms. pedagogista käytettävyyttä / soveltuvuutta – ei TVT:a kurssille vain, koska ”pakko”
- Muiden kokemuksista oppiminen, yhdessä työstäminen koettiin hyväksi
 - Ei tarvitse keksiä pyörää uudestaan
 - Laitoksella jo olevan tietotaidon levittäminen eteenpäin
- Omien kokemusten ja pohdintojen jakaminen muille myös itseä palkitsevaa
 - Korostui lähinnä loppuvaiheessa, kun omaa kurssia työstetty pidemmälle
 - Auttoi refleктоimaan omaa suunnitteluprosessia
 - Auttoi myös oman kurssin työstämisessä
- Osallistujat saivat uusia vinkkejä oman opetuksen kehittämiseen
- Yksilötuki, kokeneemman mentorin tuki koettiin tärkeänä
 - jokaisella osallistujalla omat yksilölliset tarpeensa (joita ei voi sivuuttaa)
 - mentorointi tuki ryhmätyöskentelyä ja omien pohdintojen jakamista
 - apu ongelmakohtiin, ”en kehtaa muualtakaan kysyä”

Yhteystiedot

Vesa Korhonen

yliassistentti

vesa.a.korhonen@uta.fi

Sarita Kaunisto-Laine

suunnittelija

sarita.kaunisto-laine@uta.fi

Hanne Murto

tutkija

hanne.murto@uta.fi

VOPNet-hanke

Tampereen yliopiston opettajankoulutuslaitos

<http://www.uta.fi/laitokset/okl/tokl/projektit/vopnet/>